

Sygnatura akt I Ns 688/16

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2016 r.

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący SSR Marek Dziwiński

Protokolant: Magdalena Mastej

po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2016 r. w Kamiennej Górze na rozprawie

sprawy z wniosku T. W.

przy udziale T. S.

o podział majątku wspólnego

postanawia:

I wniosek oddalić;

II ustalić, że wnioskodawca i uczestniczka ponoszą koszty postępowania stosownie do swojego udziału w sprawie;

III zasądzić od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze na rzecz adw. M. M. kwotę 2.952,00 zł, w tym kwotę 552,00 zł stanowiącą podatek VAT, tytułem pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy T. W. z urzędu.

Sygn. akt I Ns 688/16

UZASADNIENIE

Wnioskodawca T. W. wniósł o ustalenie, że w skład majątku dorobkowego, podlegającemu podziałowi po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej wchodzi nakłady dokonane na mieszkanie (spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu), o zasądzenie na jego rzecz od uczestniczki postępowania kwoty 40 000 zł tytułem podziału majątku wspólnego. Wnioskodawca wskazał, że z byłą żoną przeżył około 30 lat w związku małżeńskim. Według wnioskodawcy jego wkład w małżeństwo był niewspółmierny. Wnioskodawca zadeklarował, że z mieszkania przy ul. (...) w B. nie zabrał nic.

W odpowiedzi uczestniczka postępowania T. S. podniosła, że roszczenie wnioskodawcy jest bezzasadne. Jednocześnie wskazała, że wszelkie sprawy majątkowe z wnioskodawcą zostały formalnie rozliczone, a każdy jego kolejny wniosek wniesiony do sądu traktuje jako nękanie jej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strony zawarły w dniu 15 listopada 2006 r. przed Sądem Rejonowym w Kamiennej Górze ugodę. Wnioskodawca zobowiązał się zapłacić dla uczestniczki postępowania kwotę 1.100 zł tytułem zaległych opłat za zajmowane mieszkanie położone w B. przy ulicy (...). Wnioskodawca zobowiązał się także do opuszczenia i opróżnienia z przedmiotów do niego należących powyższy lokal mieszkalny oraz wymeldować się z tego mieszkania niezwłocznie po jego opuszczeniu. W przypadku nieopuszczenia lokalu w terminie wnioskodawca został obowiązany do płacenia odszkodowania w kwocie po 500 zł miesięcznie.

/dowód: protokół posiedzenia jawnego w dniu 15 listopada

2006 r. I Ns 237/05 Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze –

k. 24,25/

Strony zawarły w dniu 8 grudnia 2006 r. przed Sądem Rejonowym w Kamiennej Górze ugodę. Wnioskodawca i uczestniczka postępowania zgodnie oświadczyli (§ 1 ugody), że w skład ich wspólnego majątku dorobkowego małżeńskiego wchodzi prawo do lokalu mieszkalnego w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K. położonego w B. przy ul. (...) wraz z wkładem mieszkaniowym o wartości 60.000 zł z tym, że wkład ten w całości stanowił nakład uczestniczki postępowania na majątek wspólny, meble w dużym pokoju, żyrandol w dużym pokoju, wykładzina dywanowa w dużym pokoju, lodówka duża, firanki na 4 okna, telewizor (...), prawo dzierżawy działki pracowniczej, meble kuchenne, meble w pokoju wnioskodawcy, gumoleum w kuchni, gumoleum w przedpokoju, o łącznej wartości 64.115 zł. W § 2 wnioskodawca i uczestniczka postępowania zgodnie oświadczyli, że skład tego majątku jest pełny i ostateczny. Ustalili również, że ich udziały w tym majątku są równe. W § 3 wnioskodawca i uczestniczka dokonali podziału tego majątku w ten sposób, że ustalili, iż prawo do lokalu wyżej opisanego oraz wszystkie pozostałe składniki tego majątku przechodzą na rzecz uczestniczki postępowania. Uczestniczka natomiast zobowiązała się spłacić dla wnioskodawcy kwotę 6.000 zł z tytułu jego udziału w tym majątku oraz oświadczyła, że wycofa egzekucję komorniczą toczącą się przeciwko wnioskodawcy w sprawie o alimenty od stycznia 2007 r.

/dowód: protokół posiedzenia jawnego w dniu 8 grudnia 2006 r. I

Ns 237/05 Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze – k. 26,27/

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze postanowieniem z dnia 8 grudnia 2006 r. w sprawie o sygn. akt I Ns 237/05 umorzył postępowanie z wniosku T. W. z udziałem T. S. o podział majątku.

/dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze z

dnia 8 grudnia 2006 r. w sprawie o sygn. akt I Ns 237/05

– k. 28/

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek podlegał oddaleniu postanowieniem (art. 516 k.p.c.).

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z treścią przepisu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. sąd odrzuca pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku (lis pendens) albo sprawa została już prawomocnie osądzona (res iudicata). Przepis art. 366 k.p.c. z kolei stanowi, że wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej (res iudicata) tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami. Powaga rzeczy osądzonej oraz zawisłość sprawy są bezwzględными przesłankami do odrzucenia pozwu lub wniosku inicjującego postępowanie nieprocesowe, jeśli ich przedmiot i strony postępowania są te same. Oznacza to, że sąd nie może rozpoznać merytorycznie sprawy i ponownie orzec w przedmiocie już uprzednio rozstrzygniętym. Przy tym z powagi rzeczy osądzonej korzystają tylko orzeczenia sądów rozstrzygające sprawę co do jej meritum. Na marginesie wskazać należy również na treść przepisu art. 379 pkt 3 k.p.c., zgodnie z którym ewentualnie wydane orzeczenie merytoryczne w niniejszej sprawie byłoby nieważne, gdyż nieważność postępowania zachodzi, jeżeli o to samo roszczenie między tymi samymi stronami toczy się sprawa wcześniej wszczęta albo jeżeli sprawa taka została już prawomocnie osądzona.

W rozpoznawanej sprawie nie mógł zapaść jednakże ani wyrok oddalający powództwo (po uprzednim ewentualnym merytorycznym rozpoznaniu sprawy co do jej istoty), ani postanowienie o odrzuceniu pozwu. W niniejszym przypadku nie zapadł bowiem wcześniej wyrok (lub postanowienie rozstrzygające sprawę co do jej istoty). Jednocześnie jednak sąd nie mógł wydać takiego orzeczenia (rozstrzygającego sprawę co do meritum), gdyż podział majątku dorobkowego został dokonany - rozstrzygnięty przez same strony ugodą - zawartą przed sądem i za jego zgodą. Z

drugiej strony ugoda sądowa nie korzysta z powagi rzeczy osądzonej, lecz mówi się w jej wypadku o powadze rzeczy „ugodzonej”, stąd nie można było wniosku wnioskodawcy postanowieniem odrzucić. Nie toczyło się również aktualnie - w chwili wydania niniejszego postanowienia inne postępowanie w tym samym przedmiocie, którego zawisłość powodowałaby litispendencję w stosunku do niniejszej sprawy, uzasadniająca odrzucenie wniosku postanowieniem. Skoro jednak wcześniej sprawa w tym samym przedmiocie została jednak prawomocnie zakończona, w postępowaniu nieprocesowym (a takim okazało się niniejsze), zgodnie z przepisem art. 516 k.p.c., należało wydać postanowienie oddalające wniosek inicjujący postępowanie.

Wnioskodawca w 2005 r. wniósł do Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze o podział majątku, w tym o zasądzenie na jego rzecz od uczestniczki postępowania kwoty 40.000 zł. Sprawa została zadekretowana pod sygnaturą akt I Ns 237/05 (o podział majątku dorobkowego). Sąd postanowieniem z dnia 8 grudnia 2006 r. postępowanie umorzył. Przed wydaniem postanowienia strony zawarły przed sądem dwie ugody, którymi objęły w pełni i ostatecznie skład majątku dorobkowego małżeńskiego. Sprawa o podział majątku dorobkowego została więc prawomocnie zakończona. Wprawdzie zakończyła się ugoda, ale niewątpliwie ugoda między stronami może być zawarta także w postępowaniu sądowym, zainicjowanym pozwem lub wnioskiem. Co więcej - zgodnie z art. 10 k.p.c. w sprawach, w których zawarcie ugody jest dopuszczalne, sąd powinien w każdym stanie postępowania dążyć do ich ugodowego załatwienia a zgodnie z art. 223 § 1 k.p.c. przewodniczący powinien we właściwej chwili skłaniać strony do pojednania, zwłaszcza na pierwszym posiedzeniu, po wstępnym wyjaśnieniu stanowiska stron.

Niewątpliwie sprawa w przedmiocie podziału majątku wspólnego pomiędzy wnioskodawcą a uczestniczką postępowania została rozstrzygnięta między stronami przez zawarcie ugody zaakceptowanej przez sąd. Wprawdzie ugoda sądowa nie ma powagi rzeczy osądzonej, ale jej charakter wynika bezpośrednio z przepisu art. 777 § 1 pkt 1 k.p.c., który zrównuje ją, jako tytuł egzekucyjny, w zakresie wykonalności z orzeczeniem sądu - prawomocnym lub podlegającym natychmiastowemu wykonaniu. Ponadto w powoływanej wyżej sprawie „ugodzonej” I Ns 237/05 obok tożsamości przedmiotu z tym w niniejszej sprawie, również strony były te same - wnioskodawca T. W. i uczestniczka postępowania T. S.. W razie więc ponownego wytoczenia powództwa (złożenia wniosku) sąd oddali powództwo (wniosek) ze względu na powagę rzeczy ugodzonej, zwłaszcza, że w przypadku spraw - kolokwialnie określanych „działowymi”, wszelkie dalsze roszczenia, niezgłoszone i nierozstrzygnięte w sprawie o podział majątku dorobkowego czy dział spadku, wygasają i nie można ich dochodzić w żadnym następnym postępowaniu - procesowym i nieprocesowym. Ustawodawca wyznaczył bowiem granicę zgłoszenia i rozpoznania co do całości majątku i praw majątkowych oraz wszelkich związanych z tym roszczeń między stronami, do momentu wydania przez sąd prawomocnego orzeczenia kończącego w tym przedmiocie sprawę. W niniejszym przypadku doszło do zawarcia przed sądem ugody sądowej, która korzysta przeciw z powagi rzeczy ugodzonej (zawartej przed sądem i za jego zgodą). Stąd wszelkie ewentualne dalej idące roszczenia wnioskodawcy przeciwko uczestniczce (jako ewentualnie nierozpoznane uprzednio i nierozstrzygnięte przez sąd lub nieobjęte przedmiotową ugoda) są objęte uregulowaniem przepisów art. 618 k.p.c. w zw. z art. 688 k.p.c. w zw. z art. 567 k.p.c. Zgodnie z nimi bowiem po zapadnięciu prawomocnego postanowienia o zniesieniu współwłasności uczestnik postępowania nie może dochodzić wzajemnych roszczeń współwłaścicieli z tytułu posiadania rzeczy, chociażby nie były one zgłoszone w postępowaniu o zniesienie współwłasności. (art. 618 § 1 i 3 k.p.c.). Wynika z tego wprost, że nawet niezgłoszenie pewnych roszczeń (co w innych przypadkach powodowałoby, że nadal można ich dochodzić na drodze sądowej, albowiem nie dotyczy ich powaga rzeczy osądzonej, jako niebędących przedmiotem wcześniejszego rozpoznania) w postępowaniu o zniesienie współwłasności, nie daje stronie możliwości dochodzenia ich w kolejnym postępowaniu. Z chwilą wszczęcia postępowania o zniesienie współwłasności odrębne postępowanie w sprawach wymienionych w art. 618 § 1 k.p.c. jest niedopuszczalne. (art. 618 § 2 k.p.c.). Odpowiednie stosowanie przepisów dotyczących zniesienia współwłasności do postępowania o podział majątku wspólnego między byłymi małżonkami wynika natomiast z treści przepisu art. 688 k.p.c., stanowiącego, że do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zniesienia współwłasności, a w szczególności art. 618 § 2 i 3 k.p.c. w zw. z treścią przepisu art. 567 § 3 k.p.c. odsyłającego do odpowiedniego stosowania przepisów o dziale spadku do postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, a zwłaszcza do odrębnego postępowania w sprawach wymienionych w art. 567 § 1 k.p.c.

Skoro więc roszczenie wnioskodawcy nie zostało wcześniej rozstrzygnięte a jednocześnie nie może być ono rozpoznane z uwagi na treść przywołanych wyżej przepisów, orzeczono jak na wstępie.

Sprawa była na jej początkowym etapie rozpoznawana w trybie nieprocesowym (pod sygnaturą akt I Ns 1158/15) zgodnie z treścią wniosku ją inicjującego (o podział majątku dorobkowego). Wskutek jednak wstępnego ustalenia przez sąd, że wnioskodawca wystąpił wprawdzie z wnioskiem o podział majątku dorobkowego jego i jego byłej żony T. S., sąd doszedł do przekonania, że z samego wniosku wynikało, że nie ma rzeczy, które by wchodziły w skład majątku wspólnego. W konsekwencji sąd postanowił zmienić tryb rozpoznania sprawy i rozpoznać ją w trybie procesu. W związku jednak z tym, że w kolejnych pismach wnioskodawca wskazywał na istnienie majątku, przedmiotu materialnego (mieszkania) o wartości według wnioskodawcy 200.000 zł, który mógł potencjalnie być składnikiem podlegającym podziałowi majątku wspólnego lub którego mogły dotyczyć roszczenia wnioskodawcy, sąd uchylił postanowienie o zmianie trybu postępowania a sprawa została zadekretowana pod nową sygnaturą akt (I Ns 688/16). Ostatecznie jednak okazało się, że przedmiotem żądania wnioskodawcy były roszczenia związane z rozliczeniem nakładów na majątek wspólny.

O kosztach postępowania uczestników postępowania stosownie do ich udziału w sprawie orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. O kosztach adwokackich pełnomocnika z urzędu orzeczono na podstawie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (2.400 zł + 23%VAT).